

สรุปความรู้จากการฝึกอบรม เรื่อง
 “การสังเกตการณ์ การท่องเที่ยวเชิงเกษตร”
 “Multicountry Observation Study Mission on Best Practices in Agrotourism”
 วันที่ ๑๙ - ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๑
 ณ ประเทศไต้หวัน

โดย นางสาวสุวิมล พุทธจรรยาวงศ์ นักวิชาการเกษตรชำนาญการพิเศษ
 กลุ่มวิชาการเพื่อการพัฒนาที่ดิน สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๖

๑. วัตถุประสงค์

- ๑.๑ เพื่อให้ผู้เข้าร่วมการดูงานไปศึกษายังสถานที่ท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่ประสบความสำเร็จในประเทศไต้หวัน เพื่อสำรวจศักยภาพของธุรกิจการท่องเที่ยวในการพัฒนาชนบทและความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนและวิสาหกิจในภาคเกษตรกรรม
- ๑.๒ เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและหารือเกี่ยวกับยุทธศาสตร์การส่งเสริมการขายในรูปแบบการทำธุรกิจเชิงเกษตรในประเทศสมาชิกองค์การเพิ่มผลผลิตแห่งเอเชีย
- ๑.๓ เพื่อสนับสนุนการเติบโตทางเศรษฐกิจในชนบทและส่งเสริมการพัฒนาแบบรวม

๒. เนื้อหาการฝึกอบรม

แนวคิดของการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

Mr.Harro Boekhold (Managing Director of F.R.E.S.H. Services Ltd., Netherlands) ได้ให้ความหมาย ของการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ไว้ว่า เป็นการท่องเที่ยวแบบหนึ่ง ที่ต้องประกอบด้วยกิจกรรมทางการเกษตรที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวเข้ามาในฟาร์ม นักท่องเที่ยวมีความสนใจที่จะพบปะกับเกษตรกรและเรียนรู้วิธีการผลิตอาหารจากผลผลิตทางการเกษตร และนักท่องเที่ยวต้องมีกิจกรรมเกี่ยวกับการเกษตรและ/หรือกิจกรรมเกี่ยวกับวิถีชีวิตในชนบท

การท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาชนบท กล่าวคือ ปรับปรุงรายได้ของเกษตรกร มีการกระจายรายได้ เพิ่มโอกาสการจ้างงานในพื้นที่ชนบททำให้ลดการอพยพของชนบทเข้าสู่พื้นที่เมือง ช่วยให้ประชากรในชนบทเข้าใจถึงความสำคัญของการทำการเกษตรและวิถีชีวิตในท้องถิ่น และเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวมีประสบการณ์การใช้ชีวิตในชนบท

ซึ่งได้ยกตัวอย่าง Coffee Tour ในแทนซาเนีย (Tanzania, East-Africa) ที่ Harro Boekhold ได้พัฒนาขึ้น โดยมีจุดเริ่มต้นจากความต้องการและความมุ่งมั่นของเกษตรกรผู้ปลูกกาแฟ บริษัททัวร์ และองค์กร NGO ที่ต้องการพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อให้เกิดรายได้ที่เพิ่มขึ้น ซึ่งแทนซาเนียมีพื้นที่ในการปลูกกาแฟ และสภาพแวดล้อมที่ดีสำหรับการท่องเที่ยว ช่วงเริ่มต้น ได้พัฒนาให้มีกิจกรรมการเดินชมต้นกาแฟในแปลงจนถึงกระบวนการผลิตเมล็ดกาแฟ ซึ่งในจุดนี้จะมีความสำคัญตรง การเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสและทำกิจกรรมต่างๆ ด้วยตนเอง โดยการแบ่งกลุ่มนักท่องเที่ยวออกเป็นกลุ่มเล็ก ๆ เพื่อให้ได้สัมผัสอย่างทั่วถึง นอกจากนี้ยังเป็นการกระจายรายได้แก่เกษตรกรหลายรายในพื้นที่อีกด้วย เมื่อมีนักท่องเที่ยว Coffee Tour มากขึ้น ก็ทำให้เกิดกิจกรรมการท่องเที่ยวอื่น ๆ เพิ่มขึ้นมา เช่น การพักผ่อนในพื้นที่ การเดินป่า การศึกษาวิถีชีวิตท้องถิ่น การผจญภัยเที่ยวน้ำตก การสัมผัสธรรมชาติในท้องถิ่น รวมถึงการพัฒนาร้านอาหารท้องถิ่น ซึ่งสามารถเพิ่มรายได้ของคนในท้องถิ่นได้มากขึ้น รวมถึงการมีส่วนร่วมของคนในท้องถิ่นในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ที่เพิ่มขึ้น เช่น ผู้จัดการโครงการ ผู้ช่วยผู้จัดการ เกษตรกรผู้นำทัวร์ กลุ่มแม่บ้านในการทำอาหาร ผู้จัดการด้านสถานที่ ผู้จัดการด้านการพักผ่อน ผู้รักษาความปลอดภัย ฯลฯ

การพัฒนาฟาร์มให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวในไต้หวัน

ในการพัฒนาพื้นที่เกษตรให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรนั้น ต้องอาศัยหลายหน่วยงานเข้ามาประสานการดำเนินงานและมีบทบาทหน้าที่ที่แตกต่างกัน ดังตัวอย่างของประเทศไต้หวัน ที่มีองค์กร ROC (Taiwan Associations for Rural Tourism) เข้ามามีบทบาทสำคัญในการดำเนินงาน ซึ่งองค์กรดังกล่าวเป็นองค์กรที่ไม่หวังผลกำไร ที่ได้รับการสนับสนุนจากสภาผู้แทนราษฎร นักวิชาการ และเจ้าของธุรกิจ โดยมีวัตถุประสงค์ในการพัฒนาการเกษตรเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจและการท่องเที่ยวในชนบท ซึ่งทางองค์กรจะดูแลครอบคลุมทุกด้านตั้งแต่ช่วย ส่งเสริมและพัฒนาฟาร์ม การสร้างภาพลักษณ์ให้มีความน่าเชื่อถือและมีคุณภาพ การตลาดและการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีความน่าสนใจและดึงดูดลูกค้าชาวต่างชาติ ส่งเสริมการท่องเที่ยวในไต้หวัน รวมการประชาสัมพันธ์และดูแลภาพลักษณ์ของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว เพื่อช่วยให้สมาชิกมีบริการที่มีคุณภาพสูง สร้างเสน่ห์ทางวัฒนธรรมและสร้างภาพลักษณ์ของแบรนด์

สำหรับบทบาทของหน่วยงานด้านการเกษตร ได้แก่ สภาการเกษตร (Council of Agriculture – COA) (หน่วยงานเทียบเท่ากระทรวง) จะเข้ามามีหน้าที่ในการดูแลมาตรฐานและรับรองฟาร์มที่สามารถเป็นสถานที่ให้นักท่องเที่ยวเข้าเยี่ยมชมและทำกิจกรรมทางการเกษตร

๓. ประโยชน์ที่ได้รับจากการฝึกอบรม

๓.๑ ประโยชน์ต่อตนเอง คือ ได้รับความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวและการท่องเที่ยวเกษตร มาตรฐาน และรูปแบบของการจัดการฟาร์ม หรือการนำเสนอพื้นที่ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเกษตร และได้รับประสบการณ์จากการศึกษาดูงานในพื้นที่ที่ประสบความสำเร็จและแนวทางปฏิบัติที่ดีของการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

๓.๒ ประโยชน์ต่อหน่วยงาน คือ บุคลากรได้รับการพัฒนาความรู้ และนำความรู้ที่ได้มาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการทำงาน